

Станислав ПЕТКОВСКИ

КОЛКУ ИМА ДЕВОЈЧИЊА СО КИБРИТЧИЊА ВО МАКЕДОНИЈА

Една од најтажните приказни кои ги знам е "Девојчето со кибритчињата". Приказната се случува токму за Божиќните, или за Новогодишните празници, каде девојче, кое нема дом, продава на улица и се грее палејќи кибритчиња. Ги гледа топлите домови и радоста на другите, а таа, без завист и со бујна фантазија, го замислува својот топол дом. Среќна е во своите фантазии и таа умира мирно, незабележително. Достоинствено? Како и да е, кога од некој ќе слушнам дека токму таа приказна многу му се допаѓа, од тоа ми доаѓаат морници. Има луѓе на кои им се допаѓа оваа приказна. Можеби токму со тоа што ја паметат, на извесен начин придонесуваат "ДЕВОЈЧЕТО" и понатаму да живее, да ја прераскажуваат оваа приказна, и како да сакаат да му кажат на девојчето во приказната, дека нејзината смрт не била залудна. Приказната е отрезнувачка за оние кои мислат дека немаат ништо, за да најдат утеха, дека барем топол дом имаат. Заstraшувачка е и за оние кои имаат, за да можат да уживаат во она што е топлина и безбедност. Но, што е со оние кои се речиси како девојчето? Децата кои ја слушнале и ја запомниле приказната, најверојатно од своите "раскажувачи" ја добиле и лекцијата дека и од "БЕТЕР ИМА ПОБЕТЕР". Но, ова е приказна за немоќ и за латаргично препуштање на судбината, сè до својата смрт - порака која ако најде на погодно тло, дозволува човекот доколку е во неповолна ситуација да се препушти на смртта. Без борба! Без размислување и без потрага по нови решенија. Ве потсетува ли ова на нешто, на некои црти на нашиот менталитет, или на нашава актуелна апатија? Во овој случај предновогодишна апатија.

Но, од каде токму предновогодишните празници сум "запнал" со вакви тажни приказни?

Новата година ме потсетува на ситуации и на честитки кои се дадени со љубезност, која не е доволна некој да го направи среќен. Во општата ЕУфорија, љубезноста е општораширена емоција

која само ги допира луѓето и им ја ублажува болката во нивната осаменост.

Новогодишните празници ќе придонесат уште повеќе оние евидентирани "апсолутно сиромашни" да го почувствуваат "ЗДИВОТ НА ДЕВОЈЧЕТО СО КИБРИТЧИЊАТА". Но, можеби и не знаат дека постои приказната, или пак девојчето.

Во недостаток на вистинска безбедност и топлина на домот, на луѓето им преостанува да си подарат ЉУБЕЗНОСТ и надеж дека можеби ќе се видат повторно во подобри времиња.

Во овиеновогодишни празници "сите ќе нè сакаат" и ќе ни посакуваат среќа и многу љубов. Но, најчесто со каква љубов може да се сретнат луѓето, ако немаат искуство во нејзиното препознавање? Ќе добиваат и "љубов" и честитки кои не им одговараат, но во недостаток на оптимизам, надеж и благосостојба, ќе "земат" било што. Таквите честитки за нив ќе бидат исто што и "кибритчињата" за девојчето од приказната.

Се чини дека инстант цивилизирана и недефинирана ЉУБОВ е ЉУБЕЗНОСТА, покажана со наместена насмевка и научен текст, кој како и сите други маркетиншки влијанија и овие, човековите емоции ги модифицирале и влијаеле на нив, онака маркетиншки "полулажно".

Уште "пострашна" и попогубна замена за љубовта е СОЖАЛУВАЊЕТО, кое "давачот" го третира како да е којзнае каква голема емоција и доказ за љубов. Можеме да се потсетиме дека кај нас често за оној, кон кого имаме "некакви" емоции, кога сакаме да му ги покажеме велиме: "Леле, греота ти... што сè можеш да издржиш!" или "Ај, види го греота, каков е...!" На тој начин, оној кој го дава сожалувањето, мислејќи дека покажува љубов, истовремено се воздигнува над "примачот" како да е неопходно, тој потоа ова да го прифати со радост, како да добил голем подарок. Од искуствата на луѓето кои добивале многу сожалување, ми кажувале дека по таква љубов во форма на сожалување, не знаеле што да прават со себе. Сожалувањето ја имобилизира свеста, ја имо-

билизира и емоцијата. И токму поради сожалувањето луѓето се обидуваат потоа да останат во таа состојба, за и понатаму да го добиваат како замена за љубов. Многу луѓе, доколку имаат чувство на сожалување кон некој, мислат дека тоа е одраз на љубов, и тоа го даваат несебично и непрашувајќи дали тоа им е потребно на луѓето. Пример:

Давач: "Што ќе правите за Нова година?"

Примач: "Не знам, немаме пари да одиме некаде, но ќе си седиме дома!"

Давач: "Леле, што ми е криво за тебе, греота!"

Примач: "Ќе седиме дома, а некои ќе си шетаат, така е тоа кога не го направив она што го сакав во животот".

Давач: "Леле бе, како се направи вака кај тебе, е многу ми е криво, колку ми е жал за тебе, што те гледам вака!"

Примач: "Не грижи се! Ќе се снајдам некако!"

Давач: "Како бе да не се грижам, баш ќе те мислам, не ми се верува дека ќе се снајдеш, знаеш неколку пати си ми рекол така и одново и одново те гледам како се мачиш, еве и нерасположен си, а и те гледам нешто блед, како да ти попушта здравјето!"

Примач: "Не, бе не, ништо не ми е!"

Давач: "Немој те молам да се преправаш барем пред мене, знам дека ти е тешко и... леле што зборуваш, многу те жалам!"

Примач: "Добро, добро, ај здраво, ќе се видиме!"

Давач: "Не брзај, чекај ако ти е тешко, кажи!"

Примач: "Не, во ред... ќе одам сега!"

Давач: "Добро оди, ама да знаеш ќе те мислам, и многу ќе ми биде криво за тебе!"

На крај "давачот" си оди дома задоволен дека уште "една страда на душа спасил". А кај нас, колку вакви спасени и спасувачи има? Дали некој ги изброил девојчињата со кибритчиња? Дали воопшто некој, кој е одговорен за благосостојбата на својот народ, топлејќи се во својата удобна фотелја, има смелост, или доблест, да ги изброи или да им погледне в очи.